

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากอดีตถึงปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่า ประชาชนในระดับรากหญ้าซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังได้รับความเดือดร้อน ซึ่งเกิดจากการมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจากรายจ่าย อันเป็นผลมาจากการว่างงาน ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และกำลังซื้อของคนในประเทศลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจนถึงระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญของประชาชนที่มีฐานะยากจน ส่วนใหญ่คือการขาดแคลนทุนทรัพย์และขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ สำหรับในการนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้และลดรายจ่าย ตลอดจนใช้เพื่อการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนต่าง ๆ รัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมให้มีการดำเนินธุรกิจหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product :OTOP) โดยตั้งเป้าหมายดำเนินนโยบายเพื่อลดความยากจน และนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน และให้ประชาชนมีรายได้น้อยเพียงพอจากรายจ่าย โดยใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐในการสร้างโอกาสให้ประชาชนใช้ทุนทางปัญญา ศักยภาพส่วนตัว และสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำงานอย่างเต็มที่ เมื่อประชาชนมีรายได้ก็จะทำให้ครอบครัวและประเทศชาติมีรายได้ นำไปสู่การลดภาวะหนี้สินของประเทศในโอกาสต่อไป และจากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีโครงการ OTOPT ทำให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจในชุมชนต่าง ๆ เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและการบริโภคภายในชุมชนระดับรากหญ้าและเกิดการหมุนเวียนระบบเศรษฐกิจ จนกระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของการกระตุ้นให้เศรษฐกิจภายในประเทศเกิดการขยายตัวมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อมีการส่งเสริมให้แต่ละตำบลมีการผลิตสินค้าออกมาจำหน่าย โดยปราศจากความพร้อมด้านองค์ความรู้และทักษะความสามารถของบุคลากร ทำให้ตำบลต่าง ๆ มีการผลิตสินค้าเหมือนกัน และนำออกมาจำหน่ายแข่งขันซึ่งกันและกัน จนเกิดภาวะสินค้าล้นตลาดไม่สามารถจำหน่ายได้และต้องเลิกผลิตในที่สุด (กิตติชัย นวลทอง. 2546 : 1-3)

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุน “ธุรกิจชุมชน” อันหมายถึง การรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำมาหากิน ประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเข้มแข็งต่อชุมชนนั้น ๆ ซึ่งธุรกิจชุมชนจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้ ซึ่งมีได้หมายถึงการพึ่งตนเองด้วยเศรษฐกิจ

เพียงด้านเดียว แต่หมายถึงการพัฒนาโดยรวม โดยไม่เป็นภาระให้กับรัฐหรือต้องพึ่งพาภายนอก ธุรกิจชุมชน จะเป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจระดับชุมชนในการพัฒนาความร่วมมือกับระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ โดยการสนับสนุนให้ชุมชนใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่น พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์ มาสร้างเป็นจุดขายของตนเอง โดยมีหลักการพื้นฐานว่า การให้ชุมชนได้คิดพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองจะทำให้ชุมชนได้เห็นแนวทางในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนฐานราก อันจะสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น เพราะการที่ชุมชนไม่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกย่อมหมายถึงโอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันจะเป็นไปได้มากขึ้น อันเป็นหลักการที่จะนำไปสู่การเป็นฐานรากทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศอย่างแท้จริง (นิริยุชรา มากมา. 2549 : 4)

รัฐบาลได้กำหนดให้มีการคัดสรรผลิตภัณฑ์ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP Product Champion) ถือเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนในระดับฐานรากได้มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐาน เพื่อสามารถส่งออกได้ ในการคัดสรรนี้ จังหวัดมหาสารคาม ได้แบ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ อาหาร ผ้า เครื่องแต่งกาย ของใช้และของประดับตกแต่ง ศิลปะประติมากรรมและของที่ระลึก และ สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร (สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดมหาสารคาม. 2552 : 35) ซึ่งผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทต่างก็ได้รับการคัดสรรแตกต่างกันออกไป ในจำนวนกลุ่ม/ผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการฯ แต่ละกลุ่มมีปัญหาแตกต่างกันออกไป ปัญหาด้านวัตถุดิบ การใช้ปัจจัยการผลิต การตลาด การเงินและการลงทุน สำหรับปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความแข็งแรงและความยั่งยืนของกลุ่มธุรกิจ และชุมชนในระดับฐานรากเป็นอย่างมากที่สุดก็คือ ปัญหาเรื่องของการบริหารจัดการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธุรกิจชุมชนแต่ละกลุ่มมีหลักในการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป ทำให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลกระทบต่อผลประกอบการของกลุ่มเป็นอย่างยิ่ง

จากการที่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินกิจการของแต่ละกลุ่มทำให้ตระหนักถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิต โดยจะต้องทำให้กลุ่มเกิดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการทั้งการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องรู้ว่าอะไรคือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่ม เพราะหากทราบว่ามีสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเกิดการตื่นตัวที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น ก็จะทำให้หน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้กลุ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากโครงการ

พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิต ภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี 2546 (ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ. 2547 : 1) ซึ่งได้ระบุปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดการด้านการตลาด การจัดการการผลิต การเงินและการลงทุน รวมถึงการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งปัญหาทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน เช่น ถ้ากลุ่มผู้ผลิตขายสินค้าไม่ได้ กลุ่มจะขาดแรงจูงใจในการพัฒนาสินค้า รวมทั้งขาดแรงจูงใจในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่มให้ดีขึ้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้ากองคลัง เทศบาลมิตรภาพ อำเภอแควน้อย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารการเงินการคลัง เกี่ยวกับเบิกจ่ายเงินสนับสนุนโครงการในการบริหารจัดการกิจกรรมให้แก่ชุมชน จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเภทผลิตภัณฑ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิต ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจะทำการศึกษาว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชนแต่ละประเภทมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิต กันอย่างไรบ้าง และในประเด็นใด อันจะทำให้กลุ่มผู้ผลิตประสบความสำเร็จ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนระบบการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตจังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สำหรับการวางแผนทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเภทผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทผลิตภัณฑ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทอาหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
3. ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของใช้และของประดับตกแต่ง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
4. ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
5. ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทผลิตภัณฑ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยไว้ ดังนี้

1.1 ประเภทผลิตภัณฑ์ได้แก่ 1) อาหาร 2) ผ้า เครื่องแต่งกาย 3) ของใช้และของประดับตกแต่ง 4) ศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก และ 5) สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

1.2 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การบริหารการเงินและทุน 3) การบริหารการผลิต 4) การบริหารการตลาด โดยประยุกต์แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิต โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.2.1 ด้านการบริหารจัดการ ศึกษาจาก 6 M'S มาจากวงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ (2552 : 45-48)

1.2.2 ด้านการบริหารการเงินและทุน ศึกษาจาก เพชรีย์ ชุมทรัพย์ (2545 : 10)

1.2.3 ด้านการบริหารการผลิต ศึกษาจากปราณี ดันประยูร (2546 : 7)

1.2.4 ด้านการบริหารการตลาด ศึกษาจากศิริวรรณ เจริญรัตน์ และคณะ

(2545 : 75)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

2.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกในกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,374 คน (สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม. 2552 : 35)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกในกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 310 คน โดยเปิดตารางเครทซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 42) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (Random Digit)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ตัวแปรกลุ่มที่ 1 (Variable Groups I) ได้แก่ ประเภทผลิตภัณฑ์ ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

3.1.1 ประเภทผลิตภัณฑ์อาหาร

3.1.2 ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้า เครื่องแต่งกาย

3.1.3 ประเภทผลิตภัณฑ์ของใช้และของประดับตกแต่ง

3.1.4 ประเภทผลิตภัณฑ์ศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก

3.1.5 ประเภทผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

3.2 ตัวแปรกลุ่มที่ 2 (Variable Groups II) ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบด้วย

3.2.1 การบริหารการจัดการ

3.2.2 การบริหารการเงินและทุน

3.2.3 การบริหารการผลิต

3.2.4 การบริหารการตลาด

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ใช้เวลาในการวิจัยระหว่างเดือน มกราคม – ธันวาคม 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ ดังนี้

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิต หมายถึง การปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านบริหารจัดการ ด้านการบริหารการเงินและทุน ด้านการบริหารการผลิต และด้านการบริหารการตลาด เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่กำหนดไว้ ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. **การบริหารจัดการ** หมายถึง กระบวนการดำเนินงานกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีการกำหนดเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ การจัด โครงสร้างกลุ่ม และกฎระเบียบ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ทั้งสมาชิกและผู้นำ และมีการตัดสินใจร่วมกันในการวางแผนงานในการผลิต การกำหนดต้นทุน ราคาขาย การจำหน่าย การติดต่อประสานงาน และการแก้ไขปัญหา

2. **การบริหารการเงินและทุน** หมายถึง การวางแผนและการบริหารด้านเงินทุนของกลุ่ม

3. **การบริหารการผลิต** หมายถึง การวางแผนในการผลิต การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบ การตรวจสอบคุณภาพสินค้า การออกแบบลวดลายสีสันทัน การคิดค้นปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีปัจจัยในการผลิตอันประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มที่เป็นครัวเรือนที่ผลิตเครื่องจักร อุปกรณ์ เงินทุน วัตถุดิบ โดยผ่านกระบวนการผลิต

4. **การบริหารการตลาด** หมายถึง กระบวนการวางแผนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คือ กำไร

กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน หมายถึง การรวมตัวกันของคนในชุมชนเป็นกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ หรือธุรกิจขนาดเล็กในชนบท เพื่อดำเนินการทางธุรกิจที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ทั้งนี้จะต้องมุ่งส่งเสริมให้กลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนสามารถปรับฐานคิดและวิถีคิด มุ่งเน้นการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันจัดการอย่างครบวงจร ทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาด ซึ่งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ประเภทผลิตภัณฑ์ หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตและสมาชิกตามบัญชีรายการผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการจัดสรรส่วยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยระดับอำเภอ / กิ่งอำเภอ ปี 2547ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

1. **สินค้าประเภทอาหาร** หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตรที่บริโภคสด เช่น พืชผัก ผลไม้ เป็นต้น และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ทั้งอาหารแปรรูปที่พร้อมบริโภค หรืออาหารแปรรูปกึ่งสำเร็จรูป รวมถึงอาหารแปรรูปที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น น้ำพริก พริกแห้ง เป็นต้น

2. **สินค้าประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย** หมายถึง ผ้าทอและผ้าถักจากเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์ เช่น ผ้าแพรวา ผ้าถักโครเชต์ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้าเครื่องประดับตกแต่งร่างกายจากวัสดุทุกประเภท เช่น ผ้าพันคอ หมวก กระเป๋า เข็มขัด สร้อยคอ ต่างหู รองเท้า เป็นต้น

3. **สินค้าประเภทของใช้และของประดับตกแต่ง** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเขียน เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องตกแต่งบ้าน เครื่องใช้สอยต่างๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจักสาน ถักสาน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้สอย เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

4. **สินค้าประเภทศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก** หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่สะท้อนวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. **สินค้าประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร** หมายถึง ผลผลิตจากธรรมชาติที่ไม่ใช่อาหารบริโภค เช่น เครื่องสำอางสมุนไพร สมุนไพร แชมพูสมุนไพร น้ำมันหอมระเหย เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเภทผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอเมือง จันทาสารคาม ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มธุรกิจชุมชนต่อไป และเป็นแนวทางสำหรับกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ดั่งใหม่

2. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชน ในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สำหรับผลการวิจัยที่ได้รับสามารถที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการธุรกิจชุมชน ในการติดตามและส่งเสริมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

3. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเภทผลิตภัณฑ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดแนวทางพัฒนาชุมชน ในจังหวัดมหาสารคาม และประยุกต์ใช้กับกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดอื่นๆ ต่อไป